COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 18.12.2009
COM(2009)694 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Egalitatea de șanse între femei și bărbați - 2010

{SEC(2009)1706}

CUPRINS

1. Introducere 3

2. Principalele evoluții 3

2.1. Diferențe între femei și bărbați 3

2.2. Evoluții politice și legislative 5

3. Provocări și orientări strategice 7

3.1. Consolidarea sinergiei dintre egalitatea de șanse între femei și bărbați și ocuparea forței de muncă în vederea stimulării redresării economice și a creșterii durabile 7

3.2. Susținerea reconcilierii între viața profesională și cea privată atât pentru femei, cât și pentru bărbați 8

3.3. Promovarea incluziunii sociale și a egalității de șanse între femei și bărbați 9

3.4. Prevenirea și combaterea violenței îndreptate împotriva sexului opus 9

3.5. Concretizarea în acțiuni și rezultate a angajamentului de realizare a egalității de șanse între femei și bărbați 10

4. Concluzii 10

1. INTRODUCERE

Comisia Europeană raportează în fiecare an Consiliului European de primăvară evoluțiile în privința egalității de șanse între femei și bărbați în statele membre UE și prezintă viitoarele provocări și priorități. Egalitatea de șanse între femei și bărbați este un drept fundamental și un principiu comun al Uniunii Europene. UE a avut o contribuție majoră la emanciparea femeilor și la îmbunătățirea nivelului de trai al femeilor și bărbaților prin elaborarea unui corpus legislativ important în domeniul tratamentului egal și prin integrarea în mod explicit a dimensiunii de gen în politicile și instrumentele UE. Cu toate că se remarcă o tendință pozitivă către o societate și o piață a forței de muncă în care să fie asigurate condiții mai bune de egalitate de șanse între femei și bărbați, încă persistă inegalități bazate pe gen, în principal în defavoarea femeilor. Criza economică actuală a creat preocuparea că progresele înregistrate în privința egalității de șanse între femei și bărbați sunt periclitate și că efectele recesiunii vor exercita mai multe presiuni asupra femeilor. Recesiunea ar putea fi utilizată drept motiv de a limita sau de a întrerupe aplicarea măsurilor în favoarea egalității de șanse între femei și bărbați, iar analiza măsurilor naționale adoptate ca răspuns la criză confirmă acest risc. Cu toate acestea, aceste vremuri de criză oferă o ocazie unică de a efectua schimbări, având în vedere faptul că egalitatea de șanse între femei și bărbați este o condiție preliminară pentru creșterea durabilă, ocuparea forței de muncă, competitivitate și coeziune socială. Responsabilii politici au ocazia de a pune în aplicare politici menite să asigure, pe viitor, condiții mai bune privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pe piața forței de muncă și în societate.

Cu toate că s-au înregistrat schimbări ale contextului social și economic, criza nu a afectat provocările existente, precum o mai bună funcționare a pieților forței de muncă, durabilitatea și pertinența protecției sociale, îmbătrânirea societății. Politicile în favoarea egalității de șanse între femei și bărbați fac parte din măsurile de răspuns la aceste provocări, dar criza evidențiază nevoia ca aceste politici să-și demonstreze rentabilitatea.

În anul 2010, Comisia Europeană își va reînnoi angajamentul în favoarea promovării egalității de șanse între femei și bărbați prin adoptarea unei strategii în materie de egalitate de șanse între femei și bărbați pentru a continua măsurile prevăzute în actuala Foaie de parcurs privind egalitatea de șanse între femei și bărbați. 2010 este, de asemenea, Anul european dedicat combaterii sărăciei și excluziunii sociale, ceea ce va evidenția necesitatea unor măsuri mai eficace în favoarea incluziunii grupurilor vulnerabile. În plus, în 2010 se va sărbători cea de-a 15-a aniversare a Platformei de acțiune de la Beijing, ocazie cu care se vor evalua progresele realizate în diferite domenii de acțiune. Aceasta oferă posibilitatea de a crea o sinergie mai strânsă între diferitele strategii care trebuie revizuite în cursul anului 2010.

2. PRINCIPALELE EVOLUțII

2.1. Diferențe între femei și bărbați

Combaterea inegalităților dintre femei și bărbați care persistă în toate sferele societății este o provocare pe termen lung deoarece implică schimbări de ordin

structural și comportamental, precum și redefinirea rolului femeilor și al bărbaților. Progresele sunt lente, iar diferențele între femei și bărbați persistă în privința ratei de ocupare, salariilor, programului de lucru, funcțiilor de răspundere, ponderii sarcinilor casnice și de îngrijire a copiilor și riscului sărăciei.

Participarea din ce în ce mai mare a femeilor la piața forței de muncă este o realizare pozitivă, fiind o contribuție importantă la creșterea economică în UE și reprezentând un sfert din creșterea economică anuală înregistrată din anul 1995[1]. Rata de ocupare a femeilor a crescut cu 7,1 puncte procentuale pe parcursul ultimei decade și a atins 59,1 % în anul 2008, nivel care se situează aproape de obiectivul fixat la Lisabona (60 % în anul 2010), cu toate că această rată variază între statele membre între mai puțin de 40 % și peste 70 %. Diferența medie între rata de ocupare a femeilor și cea a bărbaților scăzuse, în anul 2008, la 13,7 puncte procentuale față de diferența de 18,2 puncte procentuale din anul 1998.

Întrerupând, totuși, această tendință pozitivă, **criza economică** a avut repercusiuni serioase asupra pieței forței de muncă și a cifrelor privind șomajul. În perioada cuprinsă între mai 2008 și septembrie 2009, rata șomajului la nivelul UE a crescut mai rapid în cazul bărbaților (de la 6,4 % la 9,3 %) decât în cazul femeilor (de la 7,4 % la 9 %). Sectoarele din industrie și construcții, în care sunt angajați cu preponderență bărbați, au fost grav afectate. Cu toate acestea, în cursul ultimelor luni, ratele șomajului femeilor și bărbaților au evoluat din ce în ce mai mult în același ritm, reflectând probabil extinderea crizei în alte sectoare în care există o distribuție a forței de muncă mai omogenă între femei și bărbați decât în sectoarele care au fost afectate mai întâi. De asemenea, în 12 state membre rata șomajului rămâne mai ridicată în rândul femeilor. În cele din urmă, deoarece locurile de muncă ocupate de femei sunt concentrate în sectorul public, acestea ar putea fi afectate în mod disproporționat de pierderea locului de muncă din cauza ajustării bugetelor.

Experiența din crizele anterioare a arătat că, în general, situația locurilor de muncă ocupate de bărbați se redresează mai rapid decât în cazul femeilor[2]. Pentru persoanele disponibilizate, **riscul de a nu găsi un nou loc de muncă este mai ridicat în rândul femeilor**. Este important să se pună accent pe evoluția ratelor șomajului pe parcursul recesiunii, dar aceasta poate ascunde alte tendințe mai puțin vizibile, printre care supra-reprezentarea femeilor în rândul persoanelor inactive (femeile reprezintă peste două treimi dintre cele 63 de milioane de persoane cu vârste cuprinse între 25-64 de ani care sunt inactive în UE) sau al persoanelor care sunt parțial șomere (persoane care lucrează cu fracțiune de normă și care ar vrea să lucreze mai multe ore pe zi) și care nu sunt înregistrate neapărat drept șomere.

În rândul femeilor, probabilitatea de a se afla într-o **poziție dezavantajată pe piața forței de muncă** este mai mare, de exemplu din pricina unei incidențe mai mari a contractelor dezavantajoase, a angajării involuntare cu fracțiune de normă și a persistenței diferențelor nefavorabile de salariu (17,6 %, în medie, la nivelul UE în anul 2007), cu repercusiuni asupra câștigurilor pe parcursul întregii vieți, protecției

---

1 OCDE (2008) *Gender and sustainable development. Maximising the economic, social and environmental role of women*. („Egalitatea dintre femei și bărbați și dezvoltarea durabilă. Creșterea la maxim a rolului femeilor pe plan economic, social și în privința mediului înconjurător”)

2 Smith, M. (2009) *Analysis Note: Gender equality and recession*, EGGE. („Notă de analiză: Egalitatea de șanse între femei și bărbați în contextul recesiunii”)

sociale și pensiilor, ducând la rate ale riscului sărăciei mai ridicate, în special după pensionare. În anul 2007, rata riscului sărăciei era mai ridicată în rândul femeilor (17 %) decât în cazul bărbaților (15 %), iar această diferență era deosebit de mare în rândul persoanelor în vârstă (22 % pentru femei în comparație cu 17 % pentru bărbați) și al părinților celibatari (34 %). Situația în cazul persoanelor care se confruntă cu dezavantaje multiple este deosebit de dificilă. În cele din urmă, gospodăriile vor fi afectate mai grav de pierderea unei părți de venit (din cauza pierderii locului de muncă) în țările în care predomină un model patriarhal de întreținere a familiei, subliniind nevoia de sprijin suplimentar în favoarea modelului familiei în care ambii soți au venituri.

Dincolo de criza economică actuală și de efectele acesteia asupra femeilor și a bărbaților, este necesar să se țină cont de **provocările pe termen lung** care afectează egalitatea de șanse între femei și bărbați pe piața forței de muncă. Cu toate că nivelul de educație în rândul femeilor a crescut considerabil în ultimii ani, iar numărul femeilor absolvente de facultate este mai mare acum decât cel al bărbaților (59 % dintre absolvenți în toate domeniile de specializare, la nivelul UE, în anul 2006), femeile continuă să lucreze preponderent în sectoare în care în mod tradițional sunt angajate mai ales femei și care sunt, adesea, plătite mai prost (servicii de sănătate și îngrijire, învățământ, etc) și să ocupe mai puține funcții de răspundere în toate sferele societății. Lipsa accesului la servicii de îngrijire a persoanelor dependente (copii, persoane cu handicap sau vârstnice), a unor programe adecvate de concedii și a unor condiții de lucru flexibile pentru ambii părinți împiedică, adesea, femeile să participe la piața forței de muncă sau să aibă un loc de muncă cu normă întreagă. În anul 2008, 31,1 % dintre femei lucrau cu fracțiune de normă în comparație cu 7,9 % dintre bărbați. Ținând cont de rata ocupării în echivalente de normă întreagă, diferența dintre femei și bărbați s-a redus puțin din anul 2003 și chiar s-a mărit în nouă state membre.

Femeile cu copii lucrează mai puțin (-11,5 puncte procentuale în rata ocupării) decât cele fără copii, în timp ce bărbații cu copii lucrează mai mult decât cei fără copii (+6,8 puncte procentuale). Această influență puternică a maternității/paternității asupra ocupării este legată de rolurile tradiționale ale femeii și bărbatului și de **lipsa de instituții de îngrijire a copiilor** în multe state membre. În pofida unei înmulțiri a serviciilor de îngrijire a copiilor pe parcursul ultimilor ani, în conformitate cu obiectivele europene[3], rata de acoperire rămâne sub nivelul obiectivelor respective în multe țări, în special în cazul copiilor mai mici de 3 ani. **Îngrijirea altor persoane dependente** are, de asemenea, o influență puternică asupra capacității femeilor și a bărbaților de a se menține pe piața forței de muncă, această provocare fiind agravată de îmbătrânirea populației. În anul 2005, peste 20 de milioane de europeni cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani (12,8 milioane de femei și 7,6 milioane de bărbați) aveau responsabilități de îngrijire a unor persoane dependente adulte. Aceste responsabilități de îngrijire au un rol în scăderea ratei de ocupare a femeilor cu vârste între 55 și 64 de ani (36,8 % în anul 2008, cu 18,2 puncte procentuale mai puțin

[3] În anul 2002, Consiliul European a invitat statele membre să „elimine constrângerile la adresa participării femeilor la forța de muncă și să se străduiască, luând în considerare cererea de servicii de îngrijire a copilului și în concordanță cu modelele naționale de furnizare a serviciilor respective, până în anul 2010 să ofere servicii de îngrijire a copilului pentru cel puțin 90 % dintre copiii între 3 ani și vârsta obligatorie de școlarizare și pentru cel puțin 33 % dintre copiii sub 3 ani”.

decât rata bărbaților). Lipsa unor măsuri adecvate de echilibrare a vieții profesionale și a vieții private poate influența, de asemenea, decizia femeilor și a bărbaților de a nu avea copii sau de a avea mai puțini copii, fapt care este problematic în ceea ce privește îmbătrânirea populației și asigurarea forței de muncă viitoare și, prin urmare, în privința creșterii economice. În țările cu condiții favorabile pentru îngrijirea copiilor, concediu parental și condiții de lucru flexibile, atât rata de ocupare a femeilor cât și cea a bărbaților sunt mai ridicate.

Cu toate că s-a înregistrat în ultimii ani o creștere a numărului femeilor implicate în **adoptarea deciziilor** sau care au fost numite în funcții de decizie în UE, puterea de decizie aparține încă bărbaților în sfera politică și cea economică. În UE, în medie, doar unul din patru membri ai parlamentelor naționale și miniștri din guvernele naționale este femeie, chiar dacă situația variază între statele membre. În urma alegerilor pentru parlamentul European din anul 2009 s-au înregistrat unele progrese, ponderea femeilor crescând de la 31 % la 35 %. În sectorul economic, cifrele sunt mai puțin pozitive, femeile reprezentând, de exemplu, numai unul din 10 membri ai consiliilor de administrație în cadrul societăților comerciale europene principale și 3 % din conducătorii consiliilor de administrație.

2.2. Evoluții politice și legislative

Anul 2009 a fost marcat de impactul crizei economice și financiare asupra economiei reale și a pieților forței de muncă. UE a adoptat la sfârșitul anului 2008 un plan european de redresare economică[4] care include măsuri de menținere a femeilor și bărbaților pe piața forței de muncă. În mai 2009, s-a discutat în cadrul unui Summit pe tema locurilor de muncă impactul crizei și măsurile politice de răspuns adecvate. Comisia a propus „Un angajament comun pentru ocuparea forței de muncă”[5], care are drept scop limitarea impactului crizei și care recunoaște necesitatea de consolidare a egalității de șanse între femei și bărbați în cadrul măsurilor de răspuns la criză. Analiza recentă a măsurilor naționale de răspuns la criză confirmă riscul de scădere a gradului de prioritate al politicilor în materie de egalitate de șanse sau de reducere a bugetelor alocate politicilor respective[6]. Unele măsuri de sprijinire a egalității de șanse între femei și bărbați au fost anulate sau amânate, iar eventualele reduceri ale bugetelor publice pot avea un efect negativ asupra ocupării femeilor și asupra promovării egalității de șanse. Cu toate acestea, s-au înregistrat și bune practici în unele state membre care au lansat programe de sprijinire a sectorului serviciilor de îngrijire[7].

Comitetul consultativ pentru egalitatea șanselor între femei și bărbați a adoptat un aviz privind perspectiva egalității între femei și bărbați în măsurile de răspuns la criza economică și financiară[8], care include recomandări privind integrarea principiului egalității de șanse între femei și bărbați în măsurile de redresare economică și în strategia UE pentru 2020.

---

4 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/104692.pdf.

5 COM(2009) 257 final.

6 Smith M. și Villa P. (2009) *Gender equality, employment policies and the crisis in EU Member States*, EGGE. („Egalitatea de șanse între femei și bărbați și politicile în materie de egalitate în contextul crizei în statele membre ale UE”)

7 Idem.

8 http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=2878&langId=en.

În cadrul preşedinţiei suedeze, Consiliul a adoptat concluzii[9] privind contribuţia semnificativă pe care politicile în materie de egalitate de şanse între femei şi bărbaţi pot avea la creşterea durabilă, la ocuparea forţei de muncă şi la incluziunea socială şi necesitatea de a consolida dimensiunea de gen în cadrul strategiei UE pentru 2020. Consiliul a adoptat, de asemenea, concluzii[10] privind punerea în aplicare a Platformei de acţiune de la Beijing pe baza unui raport pregătit de Preşedinţia UE.

Consiliul a obţinut un acord politic privind propunerea unei directive de punere în aplicare a acordului revizuit privind concediul parental, încheiat între partenerii sociali europeni[11]. Aceasta va creşte durata concediului parental, va face o parte a acestuia non-transferabilă pentru a-i încuraja pe taţi să profite de concediul parental şi va oferi dreptul de a solicita condiţii de muncă flexibile pentru o anumită perioadă de timp la întoarcerea din concediul parental. Consiliul a obţinut, de asemenea, un acord politic în vederea formulării unei poziţii comune privind revizuirea propusă a directivei privind egalitatea de tratament între bărbaţii şi femeile care desfăşoară o activitate independentă şi a soţilor/soţiilor acestora[12], fiind necesară în continuare convenirea unui text legislativ comun de către Parlamentul European şi Consiliu, în timp ce propunerea de revizuire a directivei privind concediul de maternitate[13] face obiectul unor discuţii purtate de legislatorii UE. Comisia a adoptat un raport privind punerea în aplicare a Directivei 2002/73/CE[14] privind principiul egalităţii de tratament între bărbaţi şi femei în ceea ce priveşte accesul la încadrarea în muncă, la formarea şi la promovarea profesională, precum şi condiţiile de muncă. Se realizează progrese privind punerea în aplicare a directivei, dar mai sunt încă necesare eforturi în unele state membre pentru transpunerea corectă a acesteia.

Comisia a adoptat o propunere de decizie-cadru a Consiliului privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane şi protejarea victimelor[15]. 2009 a fost, de asemenea, primul an de punere în aplicare a „Liniilor directoare ale UE privind violenţa împotriva femeii şi combaterea tuturor formelor de discriminare la adresa femeilor”, care oferă orientări cu privire la strategiile pe care statele membre şi UE trebuie să le pună în aplicare în cadrul acţiunilor lor externe de prevenire a violenţei, de protejare a victimelor şi de urmărire penală a autorilor unor astfel de acte de violenţă.

3. PROVOCĂRI ŞI ORIENTĂRI STRATEGICE

Egalitatea de şanse între femei şi bărbaţi nu este numai o problemă care ţine de diversitate şi de echitatea socială, ci şi o condiţie preliminară pentru realizarea obiectivelor de creştere durabilă, ocupare a forţei de muncă, competitivitate şi coeziune socială. Investiţiile în politicile în materie de egalitate de şanse între femei şi bărbaţi se reflectă în rata mai mare a ocupării femeilor, contribuţia mai ridicată a

---

9 Documentul 15488/09 al Consiliului
10 Documentul 15992/09 al Consiliului.
11 COM (2009) 410.
12 COM (2008) 636.
13 COM(2008) 600/4.
14 COM (2009) 409.
15 COM(2009) 136 final.

femeilor la PIB, venituri mai mari din impozite și rate durabile ale fertilității[16]. Este important ca egalitatea de șanse între femei și bărbați să rămână, în continuare, un element esențial al strategiei UE pentru anul 2020, deoarece egalitatea de șanse între femei și bărbați s-a dovedit a fi o soluție durabilă la provocările vechi și noi. Politicile în materie de egalitate de șanse între femei și bărbați ar trebui, prin urmare, să fie considerate o investiție pe termen lung și nu un cost pe termen scurt.

Acțiunile politice de răspuns la recesiune reprezintă atât o oportunitate, cât și o potențială amenințare la adresa ocupării femeilor și a egalității de șanse între femei și bărbați. Există riscul ca recesiunea actuală să întârzie progresele sau chiar să determine un regres, având consecințe pe termen lung asupra durabilității economiei și sistemelor de protecție socială, incluziunii sociale și demografiei.

Politicile eficiente în materie de egalitate de șanse între femei și bărbați trebuie considerate drept o parte a soluției la criza actuală, sprijinind redresarea și consolidarea viitoare a economiei. Baza pentru o redresare durabilă și pentru un sector al finanțelor publice puternic o reprezintă reformele structurale care au drept scop asigurarea unei participări crescute la piața forței de muncă[17]. S-a dovedit faptul că investițiile în ocuparea femeilor, în independența economică și în măsurile de echilibrare a vieții private și a vieții profesionale atât pentru femei, cât și pentru bărbați, au dat rezultate în privința dezvoltării economice și sociale[18].

3.1. Consolidarea sinergiei dintre egalitatea de șanse între femei și bărbați și ocuparea forței de muncă în vederea stimulării redresării economice și a creșterii durabile

Eliminarea inegalităților care persistă între femei și bărbați prin intermediul politicilor în materie de egalitate de gen poate fi considerată drept factor care favorizează creșterea și nu drept cost pentru societate. Egalitatea de șanse între femei și bărbați pe piața forței de muncă poate permite statelor membre să profite de întregul potențial al forței de muncă, în special prin prisma viitoarei penurii de competențe profesionale. Aceasta va contribui, de asemenea, la succesul reformelor politicilor în domeniul ocupării forței de muncă, inclusiv ale strategiilor în domeniul flexicurității.

- Eforturile de eliminare a inegalităților între femei și bărbați în privința ocupării forței de muncă trebuie să fie continuate și intensificate în cadrul noii strategii pentru creștere și locuri de muncă care urmează să fie adoptată în anul 2010, astfel încât să se micșoreze semnificativ diferențele existente în privința ocupării forței de muncă, a salariilor, a funcțiilor de decizie, a asigurării unor locuri de muncă mai bune, a reducerii segregării pieței forței de muncă și a riscului sărăciei.

- Reducerea diferențelor de salarizare între femei și bărbați și soluționarea cauzelor care stau la baza acestor diferențe[19] ar trebui să rămână prioritare. În acțiunile din acest domeniu ar trebui să fie implicate toate părțile interesate și să se combine

---

16 Smith, M. și Bettio, F. (2008) *Analysis Note*: *The economic case for gender equality* („Notă de analiză: Cazul economic al egalității de gen”), EGGE.

17 Documentul 16214/09 al Consiliului.

18 Löfgren, A. (2009).

19 COM (2007) 424.

toate instrumentele disponibile, inclusiv punerea în aplicare eficace a legislației existente, evaluarea transparentă a sistemelor de plată, sensibilizarea și combaterea stereotipurilor, precum și revizuirea clasificării locurilor de muncă.

- Sistemele de impozite și asigurări sociale ar trebui să asigure stimulente financiare pentru femei și bărbați pentru a se angaja, a-și păstra locul de muncă și a se întoarce la muncă. Atunci când este necesar, aceste sisteme ar trebui să fie reformate pentru a elimina elementele de descurajare financiară a persoanelor care beneficiază de venituri secundare (*secondary earners*) și a celor care asigură în principal îngrijirea persoanelor dependente să participare la piața forței de muncă și pentru a asigura independența economică egală a femeilor și a bărbaților, de asemenea în privința drepturilor de pensie, protejând în același timp persoanele care au un model de carieră profesională atipic.

- Pentru a limita repercusiunile negative ale crizei economice asupra participării egale a femeilor și a bărbaților la piața forței de muncă, responsabilii politici trebuie să își formuleze răspunsurile politice pe baza unei analize a diferențelor de gen existente pe piața forței de muncă, precum și pe bază de evaluări și aprecieri sistematice ale impactului acțiunilor asupra femeilor și bărbaților. Investițiile în infrastructura socială pot fi un factor productiv și pot transforma economiile în curs de redresare.

3.2. Susținerea reconcilierii între viața profesională și cea privată atât pentru femei, cât și pentru bărbați

Un bun echilibru între viața profesională și cea privată atât pentru femei, cât și pentru bărbați, depinde de organizarea modernă a activității profesionale, de disponibilitatea unor servicii de îngrijire de calitate la un preț accesibil și de o partajare mai echitabilă a responsabilităților familiale și a sarcinilor domestice. Posibilitatea reconcilierii vieții profesionale cu cea familială are un impact direct asupra ocupării femeilor și asupra locurilor de muncă disponibile pe piața forței de muncă, a veniturilor și a independenței economice de-a lungul vieții. O provocare majoră constă în axarea pe politici și subvenții menite să-i încurajeze pe bărbați și să le permită să-și asume mai multe sarcini familiale și de îngrijire. Politicile trebuie, de asemenea, să țină cont de creșterea numărului de familii cu un singur părinte, în majoritatea cazurilor aceștia fiind femei.

- Eforturile de realizare a unor servicii de îngrijire de calitate, accesibile și la un preț acceptabil pentru copii și alte persoane dependente, în conformitate cu obiectivele europene, ar trebui să fie continuate și intensificate. Ar trebui ca potențialul de finanțare a serviciilor de calitate din fondurile structurale și FEADR[20] să fie utilizat pe deplin.

- Acordul partenerilor sociali europeni privind concediul parental[21] arată progresele realizate în acest domeniu. Bărbații ar trebui încurajați să partajeze în mod egal sarcinile parentale cu femeile și este necesar să se recunoască mai bine la locul de

[20] Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.
[21] COM (2009) 410.

muncă nevoia de echilibru între viața familială și cea profesională atât în cazul femeilor, cât și în cel al bărbaților.

- Nu ar trebui să se utilizeze recesiunea economică drept motiv de încetinire a progreselor privind politicile de reconciliere sau să se elimine bugetele alocate serviciilor de îngrijire sau condițiile privind concediile, afectând astfel în special accesul femeilor la piața forței de muncă.

- Propunerile de revizuire a celor două directive[22] privind concediul de maternitate și drepturile femeilor care lucrează pe cont propriu trebuie să fie adoptate urgent de legislatorii UE.

3.3. Promovarea incluziunii sociale și a egalității de șanse între femei și bărbați

Femeile sunt expuse unui risc mai ridicat de sărăcie decât bărbații, parțial datorită faptului că au venituri mai mici, precum și din cauza prevalenței mai mari a condițiilor de muncă mai precare și a angajării în locuri de muncă mai prost plătite și a responsabilităților de îngrijire neremunerate. Sărăcia afectează în special femeile în situații vulnerabile, precum mamele celibatare, femeile în vârstă singure, femeile cu handicap și cele din populații etnice minoritare și imigrante. Femeile rrome sunt expuse îndeosebi riscului marginalizării și al excluziunii.

- Angajarea cu normă întreagă într-un loc de muncă de calitate reprezintă cea mai sigură protecție împotriva excluziunii sociale și a sărăciei. Pentru a asigura în mod eficace o legătură stabilă cu piața forței de muncă, este esențial să se elaboreze și să se pună în aplicare politici, inclusiv accesul la servicii de sprijin, care să răspundă nevoilor specifice ale femeilor și bărbaților.

- În special în contextul recesiunii, când persoanele sărace sunt expuse riscului de a se adânci și mai mult în sărăcie, trebuie acordată o atenție specială protejării grupurilor sociale care se confruntă cu dezavantaje multiple și să se asigure incluziunea acestora în societate.

- În contextul Anului european 2010 dedicat combaterii sărăciei și excluziunii sociale, este important să se abordeze în cadrul activităților planificate provocările în materie de egalitate de șanse între femei și bărbați.

3.4. Prevenirea și combaterea violenței îndreptate împotriva sexului opus

Femeile sunt principalele victime ale violenței îndreptate împotriva sexului opus. Se estimează că, în întreaga UE, cel puțin două din zece femei au fost victime ale violenței fizice cel puțin o dată pe parcursul vieții adulte, iar aproximativ una din zece au fost victime ale violenței sexuale[23]. Majoritatea acestor acte de violență sunt efectuate de bărbații din mediul lor social imediat, cel mai adesea de către parteneri și foști parteneri. În afara suferinței pe care o cauzează, asemenea acte de violență au consecințe sociale și financiare grave, implicând costuri ridicate pentru sectorul sănătății, serviciile sociale, poliție și justiție, precum și pentru piața forței de muncă.

---

22 COM(2008) 636 și COM(2008) 637.

23 Consiliul Europei (2006) *Combating violence against women* („Combaterea violenței împotriva femeilor”).

- Ar trebui intensificate eforturile de elaborare a unor metode preventive de combatere a violenței îndreptate împotriva sexului opus, inclusiv a traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale și al muncii[24]. Prevenirea violenței îndreptate împotriva sexului opus în toate formele sale este esențială și necesită educație, formare și sensibilizare, inclusiv cooperare între serviciile sociale, lucrătorii din domeniul sănătății, poliție și instanțele judecătorești.

- Sunt necesare acțiuni specifice, inclusiv adoptarea de acte legislative, pentru eliminarea atitudinilor și practicilor uzuale sau tradiționale negative, inclusiv mutilarea genitală a femeii, căsătoriile precoce și forțate și crimele din motive de onoare.

- Cu toate că se dispune de date limitate, constatările demonstrează că violența îndreptată împotriva sexului opus crește în contextul crizei economice, principalii factori favorizanți fiind creșterea stresului și pierderea locului de muncă[25]. Trebuie să se acorde prioritate abordării fenomenului violenței și investițiilor în favoarea femeilor, astfel încât creșterea numărului de acte de violență să nu fie o consecință ascunsă a crizei.

3.5. Concretizarea în acțiuni și rezultate a angajamentului de realizare a egalității de șanse între femei și bărbați

Egalitatea de șanse între femei și bărbați poate fi obținută numai dacă există un angajament puternic și clar la cel mai înalt nivel politic, fie din partea instituțiilor europene, fie a guvernelor sau a partenerilor sociali europeni. Realizarea unor progrese necesită concretizarea angajamentului în acțiuni prin mecanisme eficiente și structuri de punere în aplicare. Este important ca egalitatea de șanse între femei și bărbați să devină o preocupare vizibilă și centrală în cadrul politicilor și al planificării și ca integrarea principiului egalității între femei și bărbați să devină un instrument mai eficient în cadrul procesului de elaborare a politicilor.

- Este nevoie de un angajament puternic în favoarea realizării de progrese suplimentare în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre, printr-o strategie de monitorizare a rezultatelor acțiunilor prevăzute în Foaia de parcurs pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați[26], în Pactul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați[27] adoptat de Consiliul European și în Cadrul de acțiuni pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați adoptat de partenerii sociali europeni[28].

- Îmbunătățirea formării profesionale și dezvoltarea capacităților sunt necesare pentru a convinge și a permite factorilor implicați în elaborarea politicilor să includă perspectiva de gen în domeniile lor de competență și să evalueze impactul

---

24 Comisia a înaintat o propunere de decizie-cadru a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor [COM(2009) 136].

25 Lubrani, O. (2009) *The world economic and financial crisis*: *What will it mean for gender equality* („Criza economică și financiară mondială: implicațiile acesteia pentru egalitatea între femei și bărbați"), UNIFEM.

26 COM(2006) 92.

27 http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/89013.pdf.

28 http://www.etuc.org/r/704.

specific al politicilor asupra femeilor și bărbaților. Aceasta necesită, de asemenea, elaborarea de statistici, indicatori, instrumente și manuale diferențiate referitoare la egalitatea de șanse între femei și bărbați, inclusiv schimbul de bune practici în acest domeniu.

- Este necesar ca atât femeile, cât și bărbații, să conștientizeze importanța problemelor legate de egalitatea de șanse între femei și bărbați și să se convingă de avantajele aduse societății, în general, de către politicile eficiente în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați. O mai bună sinergie între politici și instrumente este, de asemenea, importantă pentru realizare unor progrese suplimentare.

4. CONCLUZII

Având în vedere contribuția pe care egalitatea de șanse între femei și bărbați o poate avea la creșterea durabilă, competitivitate și coeziunea socială, Comisia consideră că dimensiunea de gen ar trebui să fie consolidată în toate părțile dezvoltate ulterior ale strategiei de la Lisabona.

Comisia invită Consiliul European să solicite statelor membre să răspundă fără întârziere la provocările evidențiate în prezentul raport, în special în ceea ce privește:

- consolidarea dimensiunii de gen în toate părțile strategiei UE pentru anul 2020, inclusiv acordarea unei importanțe crescute integrării principiului egalității între femei și bărbați și stabilirea unor acțiuni și obiective specifice pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați în cadrul Strategiei europene privind ocuparea forței de muncă;

- reducerea diferențelor de salarizare între femei și bărbați prin intermediul unor strategii specifice care să combine toate instrumentele disponibile, inclusiv stabilirea de obiective, în cazul în care acestea sunt adecvate;

- garantarea faptului că diversitatea în cadrul consiliilor de administrație ale societăților cotate la bursă favorizează crearea unui mediu decizional echilibrat și durabil pe termen lung și încurajarea femeilor să devină membre ale consiliilor de administrație ale societăților cotate la bursă;

- îmbunătățirea măsurilor de reconciliere atât pentru femei, cât și pentru bărbați, printre care concediile pe motive familiale, concediile de îngrijire a persoanelor dependente, condițiile de muncă flexibile și încurajarea partajării egale a responsabilităților private și familiale, în vederea facilitării angajării cu normă întreagă atât a femeilor, cât și a bărbaților;

- intensificarea eforturilor de prevenire și combatere a violenței îndreptate împotriva sexului opus;

- garantarea faptului că politicile au în vedere femeile, în special cele aflate în situații vulnerabile - de exemplu: femeile cu locuri de muncă prost plătite, femeile în vârstă care lucrează, mamele celibatare, femeile cu handicap, femeile din populații migrante/minorități etnice și femeile rrome;

- asigurarea integrării perspectivei egalității de șanse între femei și bărbați în cadrul acțiunilor de răspuns la recesiune la nivel european și național, luând în considerare impactul diferențiat al crizei asupra femeilor și a bărbaților;

- reînnoirea angajamentului asumat de statele membre în Pactul european pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați și consolidarea parteneriatului și a sinergiei dintre instituțiile europene, partenerii sociali europeni și societatea civilă.